

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 3 popołudniu z wyjątkiem dni poświęconych.
 Numer pojedynczy kosztuje 20 gr.
 Biura Redakcji i Administracji ul. Karmelicka 1. 2 (śmach Województwa). — Listy należy francuzować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty.
 Telefon Redakcji 21-18. — Administracji 21-17.
 Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11-12.

Przemiersta		zamiejscowa	
miejszcowa			
miesięcznie bez dostawy	4.80	miesięcznie z przesyłką pocztową	5.30
miesięcznie z dostawą do domu	5.30		
Za granicą 7.90 Zł.			

Ceny ogłoszeń: Za wiersz 1-szpaltowy milimetrowy (szer. 35 m/m.) ogłoszenia zwykłe za tekstem 15 gr., za wiersz 1-szpaltowy milimetrowy (szer. 70 m/m.) nadesłane i nekrologi 40 gr., drobne ogłoszenia za słowo 10 gr., drobne ogłoszenia kupno i sprzedaż za słowo 15 gr. Cała strona ogłoszeniowa 400 Zł. Ogłoszenia zamieszkiwane 30% droższe.
 P. K. O. 141.690.

CZEŚĆ NIEURZĘDOWA

Lwów, dnia 29 marca 1928.

Handel zagraniczny Polski w styczniu i lutym 1928.

Obroty handlowe Polski z zagranicą w pierwszych dwóch miesiącach r. b. dały nam saldo ujemne wysokości 125 milionów złotych. Rozpatrując jednak zjawisko pasywności naszego bilansu handlowego należy mieć na uwadze, że od początku roku wzrastał import szczerbnie w związku z zamierzoną (a w połowie lutego oficjalnie ogłoszoną) waloryzacją ceł.
 Wywóz nasz nie spada, przeciwnie nieco nawet wzrasta. Wynosił bowiem w okresie stycznia-luty 1927 r. 401 milj., a w roku obecnym 416 milj. Deficyt jest zatem spowodowany nadmiernym importem, któremu przelicytowanie ceł, obowiązujące od połowy marca, położy przypuszczalnie kres.
 Przystępując do bliższej analizy przywozu należy stwierdzić zwiększenie importu zdrowego, służącego do wzmocnienia dalszej produkcji. Jako zjawisko nad wyraz korzystne podkreślić należy wzrost przywozu maszyn, wnoszący w porównaniu z tymże okresem roku ubiegłego przeszło 100 proc. W imporcie maszyn największą rolę odgrywały maszyny włókiennicze, następnie rolnicze. Szczególnie wydatnie wzrósł przywóz silników.
 Poważne zwiększenie wykazuje również inna pozycja o równie produkcyjnym charakterze, a mianowicie przywóz nawozów sztucznych. Podczas gdy przeciętny miesięczny import wynosił w 1927 roku 6.452 tys. zł., to przywieźliśmy w styczniu nawozów sztucznych za 10.780 tys. zł., a w lutym za 22.968 tys. zł. Szczególnie wielką po-

zycję stanowi przywóz saletry chilijskiej.

Z innych grup importu podkreślić należy wydatny wzrost surowców i półfabrykatów włókienniczych, i spadek przywozu zbóż. Podczas, gdy w okresie stycznia-luty 1927 przywieźliśmy żyta za blisko 9 milionów, w r. b. importowaliśmy go zaledwie za 600 tysięcy. W mniejszym stosunku zmniejszył się przywóz pszenicy. Jako objaw niekorzystny należy zwrócić uwagę na wzrost importu skór, premjowany przez Austrię i Czechosłowację, a dający się silnie odczuć naszym garbarniom.

Przechodząc do omawiania wywozu należy zatrzymać się przede wszystkim nad dwiema najważniejszymi pozycjami wywozu — węglem i drzewem, stanowiącym razem przeszło 1/3 ogólnego wywozu. Eksport węgla spadł w omawianych dwóch miesiącach z 68'6 milj. zł. w r. ub. do 57 milj. Wywóz do najważniejszych krajów przedstawiał się w sposób następujący (w tys. tonn):

	Styczeń - luty		
Ogółem	1928	1927	
W tem: Austrija	527	540	
Szwecja	365	370	
Danija	274	151	
Włochy	76	361	
Czechosłowacja	196	121	

Ogólny wywóz zmniejszył się ilościowo nieznacznie; wprawdzie spadł eksport do Włoch do jednej piątej, wzrósł natomiast dość poważnie eksport do Danii i Czechosłowacji, prócz innych pomniejszych zmian w państwach powyżej niewyszczególnionych. Spadła natomiast wydatnie wartość wywiezionego węgla, wskutek walki konkurencyjnej z Anglią. Przeciętnie uzyskiwano za jedną tonnę węgla w r. ub. — 32 zł., w r. b. już tylko 27 zł.

W ostatnim miesiącu spadł wywóz do Szwecji, co tłumaczy się nie tylko konkurencją angielską, ale również częściowo strajkiem robotniczym oraz lokautem w szwedz-

kich papierniach i wytwórniach celulozy. Wobec wzrostu zbytu wewnętrznego i wywozu na zyskowniejsze rynki reglamentowane — Austrii i Czechosłowacji, można zatem mieć nadzieję, że górnictwo nasze będzie miało środki dla zwycięskiego przeprowadzenia tak ważnej dla nas walki o utrzymanie rynków skandynawskich.

Podczas gdy ceny otrzymywane w r. b. za węgiel są niższe, aniżeli w r. ub., to osiągamy za drzewo znacznie lepsze ceny. Wywozimy mniej tonn materiałów i wyrobów drzewnych, a pomimo to wartość tego wywozu jest o wiele wyższa. Wartość przeciętna tonny wzrosła z 81 zł. do 113 zł., co jest zjawiskiem wielce pomyślnym. Spowodowaniem jednak nietylko uszachtowaniem naszego wywozu, ile wzrostem cen na rynku światowym i wzmocnionym wywozem do Niemiec wskutek zawartej umowy.

Z innych grup wywozowych tendencje wybitnie wyższą ma eksport trzody chlewnej. Wywóz ten wzrósł w okresie sprawozdawczym z 71 tys. sztuk w r. ub. do 216 tys., trzykrotnie zwiększyła się również wartość tej pozycji, zajmującej w naszym wywozie jedno z naczelnych miejsc. Wywóz produktów spożywczych spadł nieco w porównaniu z r. ub., szczególnie znaczny spadek wykazuje wywóz cukru (przy stałym jednak wzroście zbytu krajowego, bardziej opłacającego się). Wywóz zbóż nie odgrywa prawie żadnej roli, pomyślnie kształtuje się eksport masła.

Niekorzystnie przedstawia się w porównaniu z rokiem ubiegłym wywóz nafty i produktów naftowych z wyjątkiem parafiny. Wywóz wyrobów hutniczych i włókienniczych pozostaje na niezmiennym naogół poziomie.

Tak przedstawia się w krótkim zarysie nasz handel zagraniczny w pierwszych dwóch miesiącach. Mimo dość znacznego deficytu nie daje on najmniejszych podstaw do pesymistycznej oceny sytuacji.

Z SEJMU.

(Telefoniem od własnego korespondenta.)

Wczorajsze posiedzenie Sejmu przyniosło pewne odprężenie. Znalazła się bowiem dostateczna większość do odrzucenia prowokacyjnego wniosku Ukraińców i Białorusinów o t. zw. nadużyciach wyborczych. Wniosek odszedł do komisji administracyjnej. Jasnym jest, że gdyby Izba uchwaliła tak pożądaną dla żywiołów rozkładowych nagłość, sala sejmowa zamieniłaby się od razu w teren zacieklej walki politycznej. Przeciwno nagłości wniosku wypowiedział się Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, jakoteż grupy prawicowe. Rzucą to znowu jaskrawe światło na politykę sejmową socjalistów.

Przy wyborze wicemarszałków posłów z Jedynek konsekwentnie złożyli białe kartki, tak więc w prezydium Sejmu nie zasiada ani jeden przedstawiciel najlichnieszego ugrupowania sejmowego, stanowiącego most między parlamentem a Rządem. Jest to dość smutny paradoks polityczny. W komisjach posłowie z Jedynek wezmą, zdaje się, udział.

Najbliższym zadaniem Sejmu, które winno być dokonane do dnia 1 kwietnia, jest załatwienie prawizorium budżetowego, które do soboty powinno stać się ustawą. Będzie to ogólna próba intencji i możliwości pracy obecnego Sejmu.

P. P. S. wystąpiło znowu z demonstracyjnym wnioskiem o zupełnej amnestji dla przestępców politycznych. Wniosek ten odeślano, rzecz prosta, do komisji prawicowej.

Jak dowiadujemy się, przy debacie nad prawizorium budżetowym na plenum Sejmu, p. Minister Czechowicz głosu nie zabierze. Natomiast udzieli wyjaśnień na posiedzeniu komisji budżetowej.

JANUSZ MEISSNER.

ESKADRA.

Powieść.

„Kochany Tadecku!

Jesteś bardzo niedobry, bo nie odpisałeś mi na taki długi, szczegółowy list o mnie i o wszystkich, co się wokół mnie dzieje. Jeżeli już teraz nie ma dla mnie czasu...

No, ale ponieważ nie mam nic pilnego do roboty, czekając na zapowiedzianą wizytę kuzynka Władka Milewskiego, który — imaginie! — wstąpił jako ochotnik do szwoleżerów, więc dostaniesz jeszcze jeden list odemnie, którego nie powinienes dostać, gniewam się na ciebie, ale — mój Boże — gniewam się teraz na tyle rzeczy, że stale jestem w złym humorze i podobno nie wyglądam...

Przede wszystkim jestem zmartwioną na tem nagłym przerwaniem letnich wakacji z powodu niebezpiecznistwa zagranicznego w Warszawie, i powrotem do miasta właśnie w chwili, kiedy moja cera jest jeszcze nieokreślonej barwy i kiedy wyglądam, jak jakaś Maryśka ze wsi. Po drugie nie możemy mamówić Papy na opuszczenie Warszawy i wyjazd w Poznańskie i Poznańskie jest pewne, dzięki nastrojom namiętnej niezbolszewizowanej ludności. PAPA zryma się na socjalistów i żydów, bo oni sa wszystkiemu przeciż winni, ale oni się wyjeżdżać z bankiem, a bez banku nie może...

Może ty coś poradzisz? Poco wy tam

siedzicie na tym froncie, kiedy bolszewicy idą ciągle naprzód?

Podobno naczelne dowództwo nie umie sobie poradzić z bolszewikami. Chyba Francuzi nas uratują.

W Warszawie upały nie do zniesienia. Pracowałam w Białym Krzyżu dwie godziny dziennie przy paczkach dla żołnierzy, ale okazało się, że tam towarzystwo jest teraz bardzo mieszane, więc przestałam chodzić. Panie z towarzystwa z Koła Polek zajmują się teraz chodzeniem po restauracjach i wysyłaniem, to jest — agitowaniem, aby wszyscy szli na front. Może się więc do nich przyłączyć: zawsze to ciekawsze, niż robienie paczek. Wolałabym co prawda jakieś dancingi lub gardenparty na rzecz żołnierza, ale wszyscy głosy potracili w tym popłochu i nikt nie nie organizuje. (Zresztą niema mego Tadecka, z którym tak lubię tańczyć).

Proszę mi prędko odpisać na ten list i pamiętać o swojej narzeczonej.

Wira.

P. S. Papiro wyrobił Władkowi przydział w Warszawie i mówi, że tyś też powiniem tu zostać, zamiast mamować się na froncie, bo to potrafi byle chłop, a w sztabach i dowództwach brak podobno ludzi. Znasz francuski i mógłbyś być tłumaczem. Napisz, czy się zgadzasz na starania Papiu w tej sprawie?

Szylling odtoczył list z niechęcią. Wszystko urytowało go w sposobie pisania Wiry, wszystko było tak niezgodne z tem, co chciał o niej myśleć i w niej widzieć. — Post scriptum odczuł, poprostu jako zniewagę. Pomyślał, że odpisze zimno i da jej do zrozumienia, jaka różnica jest między ku-

zynkiem Milewskim, który otrzymał przydział w Warszawie, a tymi wszystkimi, którzy „marnują się na froncie”.

Sięgnął po gazetę, którą przygotował sobie na stoliku, ale spostrzegł, że leży tam jeszcze jakaś kartka pocztowa, której przedtem nie zauważył. Musiał ją, przez nieuwagę schować wraz z listem i paczką gazet do kieszeni. Spojrzył na adres: Porucznik pilot Aleksander Bielski... Zarwał się przez chwilę, czy ma prawo przeczytać. Ale ponieważ to nie był list zamknięty, a karta, której nadawca nie zapatrzył nawet swoim adresem — rozgrzeszył się, tembardziej, że do niego jako do tymczasowego adiutanta należało zlikwidowanie rzeczy i papierów po zmarłym. Karta zawierała tylko parę słów. Ale jakże inaczej brzmiały one niż słowa listu Wiry. Była w nich jakaś moc krzepiąca, jakieś napięcie woli, aby temu komuś na froncie — bratu, jak wywnioskował Szylling — dodać wiary w zwycięstwo, aby mu dać odczuć, że za tą siłą zbrojna, do której ona należy, stoją cały naród, gotowy podjąć walkę o swą niepodległość, świadomy ofiar, które spełniają się tam na krwawych polach bitew i w śmiertelnych zmaganiach nieznanym bohaterów. Proste, dobre i jasne słowa bez zbytecznej emfazy, bez teatralnej deklamacji, bez patosu, a jednak głębokie i piękne. Pisanie śpiesznie jednym a drugim opatrunkiem w szpitalu.

— Nie wiedzą jeszcze o jego śmierci — pomyślał Szylling, spojrzawszy na datę: karta była pisana przed dwoma dniami.

— Trzeba będzie wysłać zawiadomienie. Ba, ale gdzie Bielski przechowywał adresy rodzin personelu latającego?

Szukał już poprzedniego dnia tej listy, poznaczonej gęsto czarnymi krzyżami śmier-

ci, ale tak się gdzieś zawieruszyła, że nie mógł jej odnaleźć.

— Napiszę do szpitala Ujazdowskiego — zdecydował, przypomniałszy sobie, że siostra Bielskiego w karcie do brata wspominała o swojej pracy na oddziale chirurgicznym w tym właśnie szpitalu.

Przejrzał jeszcze gazetę, a właściwie tylko listę zabytych z ostatniego tygodnia, aby się przekonać, czy nazwisko Bielskiego zostało podane w urzędowym spisie. Nie było go.

— Nie wiedzą... „siostra Irena“ nie przypuszcza, że jej brat, którego tak kochała, zginął już, składając młode życie i wielkie odważne serce na ołtarzu Ojczyzny; że zginął śmiercią żołnika.

II.

Nazajutrz wraz z pocztą przyszła depesza z szefostwa lotnictwa, wzywająca dowódcę eskadry do Warszawy w pilnych sprawach organizacyjnych. Szylling poszedł z nią do Żegoty. Ale Żegota był chory: gorączkował, trzęsła go febra i nie mógł wstać z łóżka. Felczer eskadrowy karmił go aspieryną od rana, rozelałszy swych sanitariuszy na poszukiwanie lekarza.

Przeczytawszy depeszę, Żegota stęknął, odwrócił się tyłem i oświadczył, że nic go żadne rozkazy nie obchodzą, ponieważ i tak wkrótce „stanie zapewne przed tronem Boga”, któremu podobało się mękać go idiotyczną febrą, chorobą cywilną, nie wspólnego z wojskiem nie mającą. Zresztą niech sobie Szylling jedzie do Warszawy, jeśli potrafi dokazać tej sztuki, bo on, Żegota, zwątpił już, czy kiedykolwiek uda się namówić komendanta stacji na wypuszczenie transportu z tej dziury, zapchanej pocągami.

(C. d. n.)

Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu złożyli przedewszystkiem ślubowanie ci posłowie, którzy z jakichkolwiek bądź powodów obowiązku tego jeszcze nie spełnili. Następnie przystąpiono do wyboru pięciu wice-marszałków. Głosowano kartkami, łącznie na pięciu kandydatów. Wynik głosowania był następujący:

Głosowało posłów 403, białych kartek i nieważnych oddano 152, ważnych 252, absolutna większość konieczna do wyboru na wice-marszałka wynosiła zatem 127. Otrzymał głosów:

Jan Woźnicki (Wyzwolenie) 242, Zygmunt Marek (P. P. S.) 239, Dąbski Jan (Str. Chłopski) 230, Czwartowski Seweryn (Klub Narodowy) 214,

Włodzimierz Zahajkiewicz (Ukraińiec) 201, Ożasz Thon (Kolo żydowskie) 14, Jan Dębski (Piast) 11.

Reszta głosów rozstrzelona. Pięciu pierwszych wybranych zostało zatem wice-marszałkami. Zapytani, czy wybór przyjmują, odpowiedzieli twierdząco.

Z kolei przystąpiono do wyboru sekretarzy. Wynik głosowania na sekretarzy był następujący: Głosowało 400 posłów. Białych kartek oddano 131, ważnych głosów 269, absolutna większość 135. Otrzymali głosów: poseł Michalkiewicz (Piast) 260, Urbański (Ch. D.) 258, Zygmunt Piotrowski (P. P. S.) 251, Róg (Wyzwolenie) 249, Władysław Fijałkowski (Str. Chł.) 247, Rozmarin (Kolo żydowskie) 245, Biernacki (Z. L. N.) 244, poseł Władysław (Ukr. socjalista) 243, Karau (Nieniec) 207. Wymienieni posłowie wybrani zostali jako sekretarze Sejmu. Marszałek zaprosił posłów Michalkiewicza i Urbańskiego do zajęcia miejsc sekretarzy urzędujących.

Następnie marszałek zwrócił się do klubów, aby zgłosiły jaknajwcześniej w kancelarii Sejmu dane o swej liczebności, niezbędne do ustalenia podziału miejsc w komisjach. Konieczne jest bowiem utworzenie przedewszystkiem komisji budżetowej.

Marszałek zaproponował, aby następne posiedzenie odbyło się w czwartek, o godz. 11 rano, z porządkiem dziennym: 1) pierwsze czytanie projektu ustawy o prowizorium budżetowym na I-szy kwartał roku budżetowego 1928/29, 2) pierwsze czytanie projektu ustawy o nadzwyczajnych inwestycjach, wreszcie 3) pierwsze czytanie projektu ustawy o preliminarzu budżetowym na r. 1928/29. Podając powyższe do wiadomości, marszałek podkreślił, iż Izba winna usilnie pracować, aby załatwić prowizorium budżetowe do dnia 1 kwietnia. Komisja budżetowa musi zatem dzisiaj wieczorem obradować, tak, ażeby w piątek popołudniu mogło się odbyć drugie, a ewentualnie także i trzecie czytanie projektu ustawy o nadzwyczajnych inwestycjach, oraz projektu ustawy o inwestycjach. Jeżeli trzecie czytanie nie mogło się odbyć w piątek, należałoby odbyć w sobotę już o godzinie 10-tej rano plenarne posiedzenie Sejmu, ażeby Senat mógł jeszcze w sobotę odbyć obrady, tak, aby w dniu 31 marca b. r. prowizorium mogło być uchwalone przez obie Izby.

Wpłynął wniosek posłów socjalistycznych o amnestję zupełną dla przestępców politycznych. Marszałek wniosek ten przekazał komisji prawniczej. Demonstracyjny wniosek Klubu ukraińskiego i białoruskiego w sprawie rzekomych nadużyć wyborczych, po odrzuceniu nagłośni jego, został jako zwykły odesłany do komisji administracyjnej.

Na tem posiedzenie zamknięte.

DSIEJSZE POSIEDZENIE.

Warszawa, 29 marca. (PAT) Dnia 29 b. m. o godz. 11.15 rozpoczęło się pod przewodnictwem marszałka Daszyńskiego trzecie plenarne posiedzenie. Na porządku dziennym znajdują się następujące sprawy: 1) czytanie projektu ustawy o prowizorium budżetowym na okres od 1 kwietnia do 30 czerwca b. r.; 2) pierwsze czytanie projektu ustawy o nadzwyczajnych inwestycjach państwowych, oraz 3) pierwsze czytanie preliminarza budżetowego na okres od 1-go kwietnia 1928 do 31 marca 1929.

Ustawa o prowizorium budżetowym od 1 kwietnia do 30 czerwca b. r. upoważnia Ministra Skarbu do otwierania w tym czasie kredytów na wydatki państwowe do wysokości 1/4 kwot ustalonych w poszczególnych częściach preliminarza budżetowego na rok 1928/29. Opacze prowizorium na preliminarzu budżetowym na rok przyszły poddyktowane jest poważnymi względami praktycznymi, gdyż preliminarz ten przewiduje szereg wydatków nowych, a w szczególności poważne wydatki inwestycyjne, które w tym jeszcze sezonie mają być rozpoczęte. Artykuł II. zmiankowanej ustawy przewiduje, że niektóre kredyty inwestycyjne mogą być otwierane w 50% ponad granicę 1/4

kwot ogólnie prelimitowanych. Uzasadnioną jest to okolicznością, że prowizorium budżetowe obejmuje miesiące wiosenne, a więc główny sezon budowlany, w ciągu którego muszą być wykonane wydatki na wszelkiego rodzaju budowlę, jak również na budowę dróg, mostów, na melioracje, oraz szereg innych wydatków, mających wybitny charakter wydatków sezonowych.

Posiedzenie dzisiaj wzbudziło o tyle ogólnie zainteresowanie, że na ławach rządowych zasiadli wszyscy Ministrowie z Wiceprezesem Rady Ministrów prof. Bartlem na czele. Na ławach podsekretarzy stanu i wyższych urzędników zasiadli Wiceminister Skarbu Grodyński, podpułkownik Beck oraz szef gabinetu Prezesa Rady Ministrów Józefski.

Po odczytaniu porządku dziennego i przyjęciu ślubowania od tych posłów, którzy dotychczas obowiązku tego nie wykonali, marszałek Daszyński udzielił głosu Wiceprezesa Rady Ministrów prof. Bartłowi, który w chwili obecnej (godz. 12 w południe) wygłasza swoje przemówienie, oklaskiwane często przez większość Izby.

Przed konferencją polsko-litewską.

„Berl. Tageblatt” zamieszcza depeszę z Kowna, podkreślając doniosłe znaczenie konferencji polsko-litewskiej w Królewcu, która ma za zadanie rozwiązanie nie problemu lokalnego, lecz konfliktu zagrażającego pokojowi Europy. Zarówno Waldemaras jak i Minister Zaleski — pisze dziennik — zdają sobie sprawę z odpowiedzialności, ciążyącej na nich za wynik obrad królewieckich, których rozbiście zagrażałoby całej Europie.

„Berl. Tageblatt” przypomina, że Waldemaras przed rokiem oświadczył, iż o ile nie da się uzyskać odrazu wszystkiego, należy zadowolić się tem, co możliwe będzie do uzyskania. Od Ministra Zaleskiego można oczekiwać szczerých wysiłków w kierunku usunięcia nieufności ze strony Litwy.

Usunięcie tej nieufności oznaczałoby pierwszy sukces Ministra Zaleskiego i utworzyłoby przytem drogę do dalszej owocnej pracy konferencji. Ponieważ musi się wierzyć w możliwość wzajemnego zrozumienia, przeto należy oczekiwać, że konferencja królewiecka przyniesie pewne wyniki dodatnie.

Listy z Wiednia.

O przyszłość Austrii.

Od czasu wizyty praskiej austriackiego kanclerza dra Seipla, która — jak wiadomo — stała się powodem licznych pogłoszek o nowej orientacji austriackiej polityki zewnętrznej, znów odżyła w prasie tutejszej, jakoteż w kołach dyplomatycznych, dyskusja na temat przyszłości Austrii. Zreszta, może także krytyczne położenie gospodarcze przyczyniło się do ożywienia tej dyskusji, która zawsze staje się aktualną, ilekroć zaczynają się mnożyć upadłości wielkich firm, świadczące o tem, że daleko jeszcze Austrii do sanacji gospodarczej, mimo, że Instytut dla badania koniunktury w swych sprawozdaniach miesięcznych, stale zapewnia, iż wielkie przesilenie deflacyjne już dawno jest przewyżnione i że najwidoczniej zaznacza się już zwrot ku lepszemu. Faktem jest, że kupy i przemysłowcy tutejsi zapatrują się bardzo pesymistycznie na obecne położenie gospodarcze i zarówno w swych oficjalnych manifestacjach, jak też w prywatnych wypowiedziach, coraz dobitniej podkreślają, że zaczynają tracić wiarę w gospodarczą przyszłość Austrii, o ile w najbliższych latach nie nastąpi jakaś zasadnicza zmiana, czyli całkowicie nowa orientacja ekonomiczna w środkowej Europie. Bardzo charakterystycznym był pod tym względem odczyt, wygłoszony niedawno przez generalnego dyrektora największego austriackiego przedsiębiorstwa przemysłowego „Alpine Montangesellschaft”, dra Apolda, który usiłował przeprowadzić dowód, że raunek dla górnictwa i przemysłu ciężkiego Austrii leży jedynie w przyłączeniu Austrii do Niemiec. Niemniej zamiar — jest, dająca się zauważyć od pewnego czasu, zmiana orientacji tutejszego handlu hurtownego, który w coraz silniejszym stopniu koncentruje się — z oparciem o wielkie firmy niemieckie — w kierunku zachodnim, względnie połudn.-wschodnim (Bałkany). Odnosi się wrażenie, że sfery gospodarcze zaczynają się powoli przystosowywać do unii celnej z Rzeszą niemiecką, a że niarodajne czynniki polityczne unii takiej już od dawna torują drogę, to „tajemnica” powszechnie znana.

W tej wiecznie aktualnej dyskusji na temat problemu austriackiego, który jest osiada całego zagadnienia środkowo-europejskiego, zabrał tymi dniami głos jeden z kierujących polityków francuskich, dyrektor gabinetu w prezydium ministrów, p. Roger Joisson, który w wywiadzie, udzielonym paryskiemu korespondentowi „Neues Wiener Journal” wyłuszczył swe zapatrywania na przyszłość Austrii. „Rozbiście monarchii austro-węg. — rzekł p. Joisson — było moim zdaniem, zasadniczym błędem, ale jako że żadna siła ludzka nie potrafi wskrzesić tej monarchii, należałoby koniecznie postarać się o t. zw. Locarno wschodnie. To znaczy: koniecznie mi się wydaje zapewnienie nowych granic politycznych zapomocą układów gwarancyjnych. Potem należałoby dążyć do tego, aby poszczególne państwa sukcesyjne porozumiały się ze sobą pod względem gospodarczym i na podstawie układów celnych, znów utworzyły zwarty i jednolity obszar gospodarczy w środkowej Europie. Ta konfederacja celna mogłaby później zawrzeć wspólny układ celowy z Rzeszą niemiecką”. Zainteresowani, że względu na tą uwagę, przez korespondenta wspomnianego pisma, czy jest przeciwnikiem „Anschlussu”, oświadczył p. Joisson: „Przyznaję, że zakaz zjednoczenia w obecnej formie, która odmawia Austrii prawa samostanowienia o sobie, nie będzie się mógł utrzymać. Ale równocześnie jestem też o tem przekonany, że zjednoczenie z Rzeszą połączeniem było dla Austrii z ogromną szkodą. Wierzę, że istnieją jeszcze inne możliwości rozwiązania problemu austriackiego i wierzę też, że Austria znów kiedyś obejmie swą historyczną misję intelektualną i gospodarczą przewodnika państw naddunajskich i bałkańskich”.

Wywody te znalazły silny oddźwięk w kołach istniejących już od kilku lat stowarzyszenia polityków i ekonomistów środkowo-europejskich, którzy pod nazwą „Mittel-europäische Wirtschaftstagung” urządzają corocznie odczyty, propagujące gospodarcze zreszenie państw środkowej Europy. Duszą tego stowarzyszenia jest były węgierski sekretarz stanu dr. Elemer Hantos, który w roku ubiegłym wreczył sekretariatowi Ligi Narodów obszerny memoriał, zawierający szczegółowy projekt takiego zreszenia gospodarczego państw środkowej Europy pod egidą Ligi. (Zajmującym jest zresztą szczegół, że dr. Hantos włącza w poczet tych państw, które powinny utworzyć wspólny obszar celowy, także Polskę, natomiast wyłącza zeń Rzeszę niemiecką). Otóż dr. Hantos ogłosił w odpowiedzi na wywody p. Joissona artykuł, w którym najzupełniej solidaryzuje się z jego poglądami, uzupełniając je tylko wnioskiem, aby inicjatywę w tej sprawie podjęła Liga Narodów, pod której protektorem miały powstać ten gospodarczy związek środkowo-europejski.

W Austrii samej, jak już wyżej zaznaczyłem, liczba zwolenników tej koncepcji konfederacji naddunajskiej zmniejsza się z każdym dniem. Socjaliści, którzy swego czasu pierwsi wysunęli kwestję połączenia Austrii z Niemcami, głównie dla przyczyn politycznych, są za „Anschlussem”, wielkoniemcy upatrują w nim swój ideał narodowy, a chrześcijańsko - społeczeni, lubo najmniej zaangażowani pod tym względem, już choćby dlatego, od czasu do czasu podkreślają swe dążności zjednoczeniowe, aby się nie dać zdystansować przez socjalistów i wielkoniemców. Pod wrażeniem faktu, że widoki rozszerzenia rynków zbytu dla wyrobów austriackich w państwach sukcesyjnych, są dość skromne, koła gospodarcze przestały się bałamucić koncepcją konfederacji naddunajskiej i z całą świadomością popierają ruch zjednoczeniowy. Dzieje się to oczywiście pod wielkiej części niejako „par l'esprit de contradiction”, bo liczne gałęzie przemysłu austriackiego po unii celowej z Rzeszą mogą się spodziewać raczej pogorszenia, niż polepszenia swej obecnej sytuacji, ale jest to bądź co bądź objaw bardzo znamienny, z którym należy się liczyć. Twierdzenie, że 90 procent ludności austriackiej jest za „Anschlussem”, może jeszcze zawsze jest przesadzone, ale nie da się zaprzeczyć, że liczba zwolenników zjednoczenia wzrasta z każdym dniem. Problem austriacki jest dziś bezwątpienia aktualniejszym niż kiedykolwiek. G.

Wiedeń, 24 marca 1928.

Policja Państwowa.

Najlepiej obmyślane ustawy i rozporządzenia, najlepiej zorganizowane władze sądowe i prokuratorskie nie spełnią należycie swego zadania, jeżeli organ wykonawczy, jakim jest właśnie Policja Państwowa, nie stanie na wysokości swych ciężkich obowiąz-

zków. Ona bowiem właściwie jedyna ma bezpośredni kontakt z życiem, od niej przebieg organizacji, jej wykształcenia i jej walorów indywidualnych zależy w pierwszym rzędzie spełnienie zleconych jej zadań. Ta troska o dobrą policję znalazła wyraz w rozporządzeniu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej „O Policji Państwowej” umieszczonym w numerze 28 „Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”.

Z postanowień wstępnych nowej ustawy dowiadujemy się, iż policja jest jednolitym na wzór wojskowy zorganizowanym korpusem przeznaczonym do utrzymania bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

Z tego względu nie może być odrywana do takich czynności jak pobieranie grzywien oraz doręczanie wezwań sądowych. Z tych czynności policja zostaje zwolniona i zabraniać jej musi jedynie przejściowo do dnia 1 kwietnia 1929 r.

Najistotniejszą cechą policji w państwach nowożytnych jest przymus w przeprowadzeniu jej zarządzeń. Nasza policja u-powiązanie to otrzymuje w artykule 14 nowego prawa.

W zakresie dochodzenia i ścigania przestępstw organa Policji Państwowej są organami wykonawczymi władz sądowych i prokuratorskich, stosownie do obowiązujących ustaw postępowania karnego i przepisów szczególnych. Każdy jest obowiązany na żądanie organów Policji Państwowej u-dzielić im w miarę możliwości doręcznej pomocy.

Organizacja Policji Państwowej pod względem terytorjalnym przystosowana jest do administracyjnego podziału Państwa na województwa i powiaty. Naczelnym szefem Policji Państwowej jest Minister Spraw Wewnętrznych. Rozporządzenie przewiduje współdziałanie Policji w sprawach obrony Państwa, normuje warunki przyjmowania funkcjonariuszy do służby policyjnej, stawiając im szereg warunków fizycznych i moralnych a nadto przewiduje odpowiedzialność wyszkolenie Policji w szkołach oficerskich i szkołach dla szeregowych oraz na kursach specjalnych. Obszernie unormowane są stosunki służbowe, obowiązki i prawa oraz odpowiedzialność dyscyplinarna pracowników Policji Państwowej.

Wreszcie zawiera rozporządzenie napisy, dotyczące odpowiedzialności kierowniczych oficerów i szeregowych P. P. w szczególności za niewykonanie poleceń właściwej władzy administracyjnej ogólnej albo też właściwej władzy sądowej lub prokuratorskiej za samowolne oddalenie się ze swego oddziału celem uchylenia się od służby, za niespełnienie powierzonego zadania z tytułu chorostwa, za zniewagi czynne lub słowne przelożonego, za świadome działanie w kierunku spowodowania zbiorowego wystąpienia oficerów czy szeregowych w sprawach związanych ze służbą, za umożliwienie lub ułatwienie ucieczki więźniowi i szereg innych wykroczeń. Ukaranie tych przestępstw należy do sądów.

Z pośród obowiązków, jakie nowe prawo nakłada na funkcjonariuszy policji, akcentować należy obowiązek tajemnicy, obowiązek nieprzyjmowania żadnej podszycami stanowiska, które może wywołać niesadnione podejrzenie o stronnictwo, lub interesowność. Nawet w kwestji samodzielnego zajęcia żony policjanta i jego dzieci władza przelożona zabrać może głos decydujący, o ile zajęcia te kolidują z godnością mundur policyjnego, albo z interesami służby. Do stowarzyszeń i związków wolno policjantom należeć tylko za zgodą władzy przelożonej.

Jeżeli chodzi o prawa funkcjonariuszy policji, to podkreślić należy przedewszystkiem, iż wbrew praktyce dotychczasowej policjant jest urzędnikiem w rozumieniu ustaw karnych, czyli biorąc przykładowo obraz, lub uderzenie policjanta karane jest jako kwalifikowane przestępstwo wobec osoby urzędowej.

Niezmiernie pożądane novum w prawach policji wprowadza przepis, iż w razie kalectwa, lub śmierci policjanta na posterunku, on sam, względnie żona ofiary otrzymuje niezależnie od emerytury jednorazowe odszkodowanie w wysokości dwuletnich poborów męża w skali ostatniego miesiąca. Ten ostatni przepis ma według ustawy służyć — fanie wsteczne, czyli przyniesie on poważną ulgę rodzinom naszych dzielnych, poległych na służbie policjantów. Dzieci ślubne takich policjantów mają zapewnioną naukę na koszt Skarbu do lat 18.

Rozporządzenie stara się postawić Policję Państwową na możliwie jak najwyższym poziomie, wkładając na nią szereg obowiązków a zarazem tworząc rygory, wrazie ich niewypełnienia. Obejmuje ono 23 artykułów i wchodzi w życie z dniem 28 marca 1928.

